

CULTUURRAAD
VOOR DE
NEDERLANDSE CULTUURGEMEENSCHAP

BUITENGEWONE ZITTING 1974

30 MEI 1974

BEGROTING

van de Culturele Zaken van de Nederlandse Cultuurgemeenschap
voor het begrotingsjaar 1974

SECTOR NEDERLANDSE CULTUUR

Artikelen die tot de bevoegdheid van de Commissie voor radio en T. V. behoren
(Instituten van de Belgische Radio en Televisie)

VERSLAG

namens de Commissie voor radio en T. V.
door de heer Joseph DAEMS
aan de Commissie naar de begroting uitgebracht

DAMES EN HEREN,

Uw commissie heeft de begrotingsartikelen die tot haar bevoegdheid behoren, een eerste maal op 17 januari **1974** onderzocht.

Samenstelling van de Commissie :

Vaste leden :

HH. A. Bourgeois, W. Claeys, P. De Keersmaeker, P. De Vlies,
R. Gijs, J. Keuleers, J. Lenssens, H. Leynen, Mejuffrouw C. Smitt,
H. F. Vanderborght.

HH. W. Calewaert, W. Geldolf, J. Ramaekers, G. Temmerman,
J. Van Eynde.

HH. E. De Facq, W. Jorissen, H. Schiltz, L. Vansteenkiste.
HH. F. Colla, F. Grootjans, Joseph Daems, H. Lahaye.

Plaatsvervangers :

Mevrouw P. D'Hondt-Van Opdenbosch, HH. J. Gerits, L. Nauwelaers, F. Swaelen, M. Vandewiele.

Mevrouw J. Nauwelaerts-Thues, HH. J. Van den Eynden, J. Van Elewyck.

HH. J. Valkeniers, R. Vandezande.

HH. J. Pede, G. Sprockeels.

Zie :

4-1 (B. Z. 1974) :

— Nr 1 : Ontwerp van decreet.

De toenmalige Minister van Nederlandse Cultuur heeft een inleidende uiteenzetting gehouden, die hierna wordt samengevat.

Het jaar 1974 zal in het teken staan van het nieuwe omroepdecreet. De Regering heeft de voorontwerpen van decreet in bespreking genomen. Het ontwerp van decreet zal zo mogelijk vóór het Paasreces bij de Cultuurraad worden ingediend.

Na de viering van het 50-jarig bestaan van de Radio en het 20-jarig bestaan van de Televisie staat de Omroep voor een nieuwe toekomst, die men de leeftijd van de volwassenheid noemt.

Niet alleen het medium is volwassen, ook heel wat T.V.-kijkers zijn geboren onder het oog van de beeldbuis en zijn ondertussen stemgerechtigde burgers geworden.

De nationale Televisie is nog maar een beginpunt in de doorbraak van een electronica in de nieuwsverschaffing. De eeuw van het « audio-visuele » is nog maar juist aan gebroken.

Nationale zenders overwegen verscheidene programma's langs verschillende netten uit te zenden.

De kabeltelevisie staat reeds voor de deur.

Een grote toekomst ligt in het systeem van magnetische registratie, waardoor programma's in de huiskamer kunnen opgenomen worden en weer uitgezonden op het gewenste ogenblik (de zgn. videorecorder).

De beeldcassette zal spoedig gecommmercialiseerd worden. Zelfs de huistelevisie in gesloten circuit, met eigen opnamecamera, wordt reeds in heel wat instellingen toegepast.

Van al deze nieuwigheden is het vraagstuk van de kabeltelevisie het meest dringende. De Regering heeft daarvoor een werkgroep opgericht.

In ons land bestaat een grote voorsprong inzake de kabeltelevisie, maar de vraag stelt zich of hier de « wet van de remmende voorsprong » niet in ons nadeel zal spelen : wie het eerst met iets nieuws begint, zit later het langst met het oude opgescheept. Onze kabelnetten dreigen misschien verouderd te zijn tegen de tijd dat onze buurlanden van de experimentele kabel op de definitieve zullen kunnen overstappen. Die « tweede-kabelgeneratie » maakt het mogelijk lokaal geproduceerde programma's op het net te brengen.

Er is zelfs een « derde-kabelgeneratie » in wording, nl. een systeem dat informatie in beide richtingen mogelijk maakt. Zulk tweerichtingssysteem is thans reeds in gebruik in Canada. Dit systeem vergt echter een geheel andere bekabeling dan op dit ogenblik in ons land toegepast.

Er valt dus een hele revolutie te verwachten in de eerstkomende decennia.

Dit alles is wel geen onmiddellijke zorg voor morgen, maar rekening houdend met de ingewikkelde technologie, moet de ontwikkeling met grote aandacht worden gevolgd. Het gevaar is immers niet denkbeeldig dat we overgeleverd zullen worden aan sterke industriële machten.

Wellicht is het wenselijk ook in ons land een beperkt experiment met lokale televisie te beginnen. Vanzelfsprekend moet de wetgeving ter zake aangepast worden en moeten alle waarborgen genomen worden.

Experimenten zijn echter op dit gebied noodzakelijk om aan de spits te blijven staan.

Dit alles moet immers worden gezien in het licht van de nu reeds, ook in onze gewesten, bestaande behoeften aan instructieve televisie.

, De bijzondere B. R. T.-commissie over de instructieve omroep legt de laatste hand aan haar rapport. De conclu-

sies ervan zullen aan de leden van de Cultuurraad worden medegedeeld.

Deze besluiten zouden kunnen worden opgenomen in het nieuwe omroepdecreet dat weldra in bespreking komt.

In verband met de radio, werd verder gewezen op het feit dat er nu drie netten zijn plus de werelduitzendingen bestemd voor de Vlamingen die in het buitenland of zelfs op andere continenten vertoeven.

De radio heeft een uitgebouwd eigen productie-apparaat (woord en muziek), wat niet belet dat met buitenlandse radiostations heel wat aan programma-uitwisseling wordt gedaan. De radio voert een gedeconcentreerd concertbeleid.

Inzake televisie werd als beleidslijn aangenomen : kwaliteit in alle opzichten, zowel op het stuk van de lichtere als van de ernstigere programma's. Op die wijze zal het doel door de B. R. T. nagestreefd beter bereikt worden : de kijkers naar een actiever en rijker leven leiden.

Vele opmerkingen en bedenkingen werden gemaakt en vragen gesteld :

— een lid meende dat de hervormingen die thans in de B. R. T. worden doorgevoerd tijdelijk zijn, vermits het nieuwe omroepdecreet nieuwe veranderingen en hervormingen met zich zal meebrengen. Hij onderstreepte hierbij dat bij het opstellen van het omroepdecreet rekening zal gehouden moeten worden met de Cultuurpactwet;

— hetzelfde lid drong aan op objectiviteit in de berichtgeving. Zijn bezorgdheid werd door verscheidene leden gedeeld. In dit verband werd gevraagd of de structuren van de nieuwsdienst het streven naar objectiviteit waarborgen;

— een lid vernam graag de resultaten van de experimenten met het tweede net;

— hetzelfde lid vroeg welke de budgettaire weerslag van het nieuwe omroepstatuut zal zijn;

— hetzelfde lid stelde vragen over de cumulatie van het artistiek personeel in radio en televisie;

— een lid wees erop dat de wedden toegekend door de B. R. T. aan opera- en toneelmensen een weerslag hebben op die van het personeel van de opera's en van de schouwburgen; hij meende dat een voorafgaand overleg wenselijk is bij de vaststelling van nieuwe wedden;

— vroeger had de B. R. T. beloofd tijdens de week-ends de berichtgeving af te zwakken om de dagbladen niet al te veel te schaden : gevraagd werd of deze belofte niet vergeten werd;

— de bedragen door de B. R. T. aan Belga toegekend zijn relatief gering. Daar de dagbladen aan Belga betalen naargelang van hun oplage, zou dezelfde regel mutatis mutandis ook voor de B. R. T. moeten gelden, namelijk betaling op grond van de kijk- en luisterdichtheid, die bijzonder groot is voor de nieuwsberichten. De vraag werd ook gesteld hoe de zaken staan op het stuk van de abonnementen van de B. R. T. op buitenlandse persbureaus;

— een lid vroeg of de B. R. T. de reacties op haar uitzendingen bestudeert;

— een ander lid wees op de culturele en educatieve functie van radio en televisie. Tevens is het voor vele mensen een middel om uit de sleur en de moeilijkheden van het dagelijkse leven te ontsnappen. In het licht van deze gedachten was hij van oordeel dat de B. R. T. teveel geweld tentoonspreidt en tevens te veel belang hecht aan marginaal gedoe, zoals kleine wilde stakingen of buitenis-sigheden. In verband met het tweede net, verklaarde hij zich er tegenstander van en gaf er de voorkeur aan alle middelen op een enig net te concentreren;

— een lid stelde een reeks concrete vragen :

— hoe is de bezoldigingsregeling in de B. R. T. in vergelijking met andere overheidsdiensten (welke is de toestand inzake representatiekosten ?

— welk beleid voert de B. R. T. tegenover Sabam ?

— welk beleid voert de B. R. T. bij de aankoop van platen ?

— Hetzelfde lid oefent kritiek uit op het feit dat B. R. T.-medewerkers ook verbonden zijn aan weekbladen, die hierdoor een voorrecht genieten.

— een lid sprak zijn verwondering uit over het feit dat als inkomsten van de B. R. T. alleen de dotatie wordt vermeld, terwijl de B. R. T. ook andere zij het wellicht geringe inkomsten geniet (vb. het provenu van de verkoop van schooltelevisiebrochures);

— een lid kende graag de verhouding tussen het aantal vastbenoemde en contractuele ambtenaren.

* * *

Op 22 mei 1974 werd de bespreking in uw commissie voortgezet.

De nieuwe Minister van Nederlandse Cultuur hield een algemene uiteenzetting die hierna volgt :

« Mijn voorgangers hebben de goede gewoonte aangenomen het dotatiebedrag voor de Omroep aan de **Cultuurraad** toe te lichten in de vorm van een omstandige funktionele begroting.

Ik ben evenwel verplicht erop te wijzen dat deze funktionele classificatie van de uitgaven van de commissie ter informatie en niet ter goedkeuring wordt voorgelegd. De B. R. T. heeft als parastatale instelling een bij wet gewaarborgd autonoom beheer.

De Directeur-Generaal en de Programmadirecteurs zullen dadelijk toelichting verschaffen op de belangrijkste aspecten van deze begroting en eventueel technische vragen beantwoorden.

Ik wil voorlopig volstaan met erop te wijzen dat de aandacht van de Cultuurraad voor Omroepzaken meer dan gewettigd is. Radio en Televisie spelen een enorme rol in de kennis- en cultuuroverdracht en zullen in de toekomst nog aan belang winnen.

Niet minder belangrijk is het institutioneel aspect. Ook deze regering heeft de goede voornemens van de vorige **geërfd** en zal trachten de wetgeving van 1960 aan de culturele autonomie aan te passen. Ik zal het ontwerp van decreet opnieuw ter studie nemen en zo spoedig mogelijk aan de Cultuurraad voorleggen; maar de raadpleging van

de Raad van State zal toch wel een paar maanden in beslag nemen.

Een niet langer te ontwijken probleem is dit van de kabeltelevisie. Om te voorkomen dat morgen onze kinderen en kindskinderen met een doolhof van plaatselijke systemen geconfronteerd worden, lijkt het mij gewenst dat de wetgever normaliserend optreedt. Ik zal in die zin bij de regering aandringen om de werkgroep, die onder de vorige regering met deze materie gestart was, opnieuw samen te stellen.

Ten slotte hoop ik U over korte tijd in kennis te kunnen stellen van een rapport dat een bijzondere adviescommissie in de B. R. T. heeft uitgebracht over de « instructieve omroep ». Deze commissie heeft zich drie jaar lang intens beziggehouden met de rol die de Omroep, meer bepaald de Televisie, kan spelen in de organisatie van de geprogrammeerde kennisoverdracht, de bij- en herscholing, de voortdurende vorming.

Het verheugt mij dat nu reeds contacten bestaan tussen de besturen van B. R. T. en N. O. S. om de ontwikkeling van de « instructieve omroep » in beide landen op de voet te volgen. Als er één terrein is waar samenwerking en overleg binnen het Nederlandse taalgebied nuttig en zelfs noodzakelijk is, dan is het in dit technologisch cultuurmedium, dat door geen staatsgrenzen wordt opgehouden.

Het is van cultureel oogpunt ook interessant dat de samenwerking met N. O. S.-Nederland de laatste tijd op het vlak van gemeenschappelijke programma's winstpunten heeft gemaakt, die door iedereen als positief worden erkend.

De kabel zal ons straks een teveel aan T. V.-programma's bieden. Waar wij niet genoeg aan zullen hebben is aan kwalitatieve programma's en aan degelijke voorlichting.

Een Omroep wordt soms te eenzijdig beoordeeld op basis van zijn amusementsprogramma's : het is geen geheim — en de B. R. T.-leiding weet dit — dat goed amusement in de B. R. T. schaars is omdat goed amusement over het algemeen schaars en moeilijk is.

Maar afgezien van zijn amusement is het onmiskenbaar dat de B. R. T. het laatste jaar een grote stap voorwaarts heeft gedaan in de opbouw van verantwoorde kwalitatieve programma's, in het aktiveren van de kijkers, in een verruiming en verbetering van de informatie.

Ik wil van deze gelegenheid gebruik maken om de B. R. T.-leiding hiervoor geluk te wensen.

Er zijn tientallen kleine details die men over een zekere tijdspanne aan een Omroep in een of ander opzicht kan verwijten. Van belang is dat wij een trend kunnen erkennen die ons omroepwezen op gelijk niveau plaatst met onze buurlanden ».

Na de uiteenzetting van de Minister werden de vragen in herinnering gebracht, die tijdens de eerste vergadering waren gesteld.

Ook nieuwe vragen werden gesteld, die hierna volgen.

Kan men de zendtijd uitvoerig indelen volgens voldoende gedifferentieerde rubrieksoorten ?

Bezit men betrouwbare gegevens over de kijk- en luisterdichtheid ?

Indien het antwoord op beide vragen positief is, kan men mededelen wat 1 minuut zendtijd kost en ieder van deze rubrieken in verhouding tot één kijker/luisteraar ?

Bezit men betrouwbare gegevens over de kijk- en luisterdichtheid van de Nederlandse Radio en T. V. ?

Indien hieruit een voorkeur blijkt van het Vlaamse publiek voor Nederlandse programma's, wens ik te verne-

men of de Directeur-Generaal het ondernemen van een wetenschappelijke enquête overweegt naar de motivering van luisteraars en kijkers ?

Aan de hand van de uitslag wens ik dat een onderzoek zou uitgevoerd worden naar de oorzaken van deze motivering. Hebben ze bij voorbeeld btrekking op het beleid qua programmering of op bestedingsbeperkingen ?

De opvoeding tot geweld vormt een gevaar voor de democratie.

In sommige politieke regimes wordt deze opvoeding openlijk bevorderd.

In het politiek regime van sommige staten wordt deze opvoeding bedekt en commercieel doorgespeeld. Het komt mij voor dat in de programma's van de T. V. te veel plaats ingeruimd wordt voor Amerikaanse films onrechtstreeks opvoedend tot waardering van het geweld.

Vooraf het vraagstuk van de objectiviteit in de berichtgeving werd langdurig besproken.

De Minister onderstreepte terloops het verschil tussen structuurhervormingen in het raam van de huidige omroepwet en de hervorming van het omroepstatuut bij decreet. Onder de structuurhervormingen vallen bvb. de oprichting van nieuwe directies en de wenselijke nauwere samenwerking tussen radio en T. V. De beheersvorm van de B. R. T. is in overeenstemming met het Cultuurpact, behalve wat een raad van advies betreft, welke nog niet bestaat.

Een lid wees erop dat naar luid van het Cultuurpact-decreet de aanwijzing van het personeel pluralistisch moet gebeuren.

Een ander lid vroeg naar de reden waarom het ontwerp van decreet houdende het omroepstatuut nog niet ingediend is.

De Minister zegde dat de vorige regering een ontwerp bij de Raad van State had ingediend. Door de val van de regering werd het niet verder behandeld.

De Minister betoogde dat het feit dat de nieuwsdiensten van radio en T. V. onder één leiding werden geplaatst, een waarborg van objectiviteit is. Tevens werd een bijzonder informatiec College door de Raad van Beheer ingesteld om de objectiviteit van de berichtgeving te controleren. Opiniëring achtte de Minister niet wenselijk.

Een lid onderstreepte dat de verschillende leidinggevende ambtenaren van de nieuwsdienst tot éénzelfde levensbeschouwelijke richting behoren. Daar vakbekwaamheid het monopolie is van geen enkele strekking, is deze toestand onaanvaardbaar. Hetzelfde lid bekloeg zich over het feit dat de nieuwsbronnen door de B. R. T.-journalisten niet worden gecontroleerd. Alleen een personeelsstructuur, die de objectiviteit waarborgt, kan een juiste keuze van de te verspreiden berichten verwezenlijken.

Verschillende leden legden er de nadruk op dat volstrekte objectiviteit niet bestaat. Tussen de vele berichten, die binnenlopen, moet een keuze worden gedaan. De verantwoordelijkheid van de B. R. T.-journalisten is des te groter daar radio en T. V. een staatsmonopolie zijn en het publiek meent dat de B. R. T.-voorlichting een « officiële » waarheid vormt. Zij drongen aan opdat in de nieuwsdiensten bekwame journalisten komende van de verschillende horizons zouden werken. De journalisten moeten het niet-geëngageerde karakter van de B. R. T. aanvaarden, vermits het omroepstatuut een door het parlement goedgekeurde tekst is. Deze leden beklemtoonden het belang van de bepaling van het Cultuurpactdecreet, die een pluralistische aanwerving van de personeelsleden voorschrijft. Objectiviteit veronderstelt dat de uiteenlo-

pende standpunten, die over controversiële onderwerpen naar voren treden, aan de luisteraars en kijkers ter beoordeeling zouden worden medegedeeld.

De Minister antwoordde dat rubrieken zoals « actueel », « panorama », de binnenlandse en de buitenlandse persoverzichten aan deze bekommernis beantwoorden.

Een lid vroeg ook aandacht voor het vraagstuk van de verdeling van de uitzendtijd. Dit houdt verband met de objectiviteit, daar ook « neutrale » rubrieken een filosofische achtergrond kunnen hebben.

Een lid pleitte voor het inschakelen van een rubriek « opvoeding van de luisteraar en de kijker ».

Tijdens de commissievergadering van 29 mei 1974 verstrekt de Minister antwoorden op de gestelde vragen.

Budgettaire weerslag van het nieuwe omroepstatuut.

In beginsel zal de weerslag gering zijn vermits op dit ogenblik de meeste diensten reeds gesplitst zijn of geprogrammeerd worden in het raam van de reorganisatie.

De juiste budgettaire weerslag zal berekend worden aan de hand van het voorontwerp van wet dat de splitsing van het Instituut voor gemeenschappelijke diensten zal vaststellen.

Cumulatie van het artistiek personeel van Radio en Televisie.

Een overeenkomst werd onlangs afgesloten met de personeelsorganisaties in het raam van de revalorisatie van de wedden van het artistiek personeel in de sector van de dramatische kunsten.

In deze overeenkomst is bepaald dat de gecumuleerde vergoedingen voor het optreden van het dramatisch gezelschap voor de televisie worden afgeschaft.

Weerslag van de wedde-aanpassing van het artistiek personeel in de B. R. T. op personeel van opera's en schouwburgen.

Het zou wenselijk geweest zijn dat een voorafgaand overleg plaatsheeft bij de voorstelling van nieuwe wedden. In de praktijk is dit niet eenvoudig omdat de structuur en de inrichtende machten van opera's en schouwburgen verschillen.

Ik beraad mij op dit ogenblik over de herziening van de Rijkstoelagen aan de schouwburgen zodat in de toekomst de weddebarema's van het artistiek personeel zoveel mogelijk op elkaar zouden afgestemd kunnen worden.

Geweld op de televisie en belangstelling voor marginale gebeurtenissen.

Over het algemeen heeft de B. R. T. in de laatste tijd de feuilletons, vooral die van Amerikaanse oorsprong verminderd, inzonderheid degenen die het geweld verheerlijken.

In sommige buitenlandse feuilletons is het niet te vermijden dat geweldscènes voorkomen, alhoewel de algemene strekking van het feuilleton niet per se negatief is.

De belangstelling voor zogenaamde marginale feiten en gebeurtenissen in de B. R. T. kan lang bediscussieerd wor-

den. Voor de ene is het teveel, voor de andere te weinig. Een zekere zucht naar sensatie, d.w.z. het ongewone, het niet-alledaagse, is inherent aan de televisie als nieuwsmedium verbonden. In tegenstelling met het buitenland kan men van de B. R. T. niet zeggen dat er meer « nieuwsprogramma's zijn, dan er nieuws voorhanden is ».

Indeling van de zendtijd volgens de gedifferentieerde rubrieksoorten.

De studiedienst beschikt over betrouwbare en accurate gegevens, over de kijk- en luisterdichtheid op basis van een gedifferentieerd kijk- en luisterpanel van **1500** eenheden.

De gegevens worden regelmatig verwerkt door de studiedienst van de B. R. T.

Moeilijker te beantwoorden is de vraag naar de kostprijs van elke rubriek per één minuut zendtijd. Er is geen gemiddelde kostprijs te maken omdat de technische kosten een grote rol spelen en bij de produktiekosten van elke rubriek moeten gevoegd worden. Wel is het mogelijk de algemene kosten per rubriek te berekenen.

Zo b.v. weet men wat het uitzenden van filmen kost; wat de spelprogramma's kosten en de creatieve culturele kunstprogramma's.

Men mag niet te gemakkelijk eenvoudige deducties maken wat de kostprijs per minuut zendtijd betreft. Het uitzenden van een film is het goedkoopste programma. Voetbalrechten zijn duur in absolute cijfers maar goedkoop in verhouding tot de kijkdichtheid.

Creatieve kunstprogramma's zijn zeer duur zowel in absolute als relatieve cijfers omdat over het algemeen het publiek er relatief minder belangstelling voor heeft.

Zo b.v. uitzending van t.v.-opera's die speciaal voor het medium geschreven zijn, maar waarmee de T. V. in het buitenland reeds herhaalde prijzen heeft behaald.

Kijk- en luisterdichtheid in Vlaanderen van de N. O. S.

Uit de beschikbare gegevens blijkt dat het Vlaamse publiek niet in alle Nederlandse programma's is geïnteresseerd, maar vooral in de amusements- en spelprogramma's.

Een minderheid interesseert zich aan informatieve programma's omdat de N. O. S.-informatie een degelijke voorkennis veronderstelt van de Nederlandse toestanden.

Er is in Vlaanderen meer belangstelling voor de N. O. S. dan omgekeerd, maar dit laatste is het gevolg van het feit dat de N. O. S. gemakkelijker op te vangen is in de Vlaamse grensgebieden dan de B. R. T. het in Nederland is.

Ook de verspreiding van de kabeltelevisie in het Vlaamse land bevordert de belangstelling voor buitenlandse programma's. Door de ligging van ons land heeft de B. R. T. meer concurrentie te verduren dan de ons omringende landen.

Op zichzelf beschouwd, vind ik het helemaal geen bezwaar al ben ik soms bevreesd dat de ongebreidelde mogelijkheid van buitenlandse zenders ons volk wel eens voor het t.v.-toestel in slaap zal wiegen zonder dat het zichzelf daarvan bewust is.

Juist omdat de B. R. T. in Noord-Nederland betrekkelijk gering tot haar recht komt is de recente toename van

co-producties tussen B. R. T. en N. O. S. ten zeerste toe te juichen.

Verschillende leden drongen aan om nauwkeurig de kostprijs te vernemen van één minuut uitzendtijd/kijker en één minuut/luisteraar, al gaan zij erover akkoord dat de kostprijs niet de enige maatstaf mag zijn voor de wenselijkheid van een uitzending.

De Minister wees erop dat de verdeling van de activiteiten over drie instituten (Gemeenschappelijke Diensten, Nederlandse uitzendingen, Franse uitzendingen) een ernstige kostprijsberekening bemoeilijkt. De splitsing van het Instituut voor de Gemeenschappelijke Diensten zal eerlang bij. wet worden doorgevoerd. Sinds één jaar zoekt een gemengde werkgroep van de drie instituten naar normen om een kostprijsberekening mogelijk te maken. Een lid wenste er de aandacht van de commissie op te vestigen dat een kostprijsberekening in een dienstverlenend bedrijf (bank, verzekering, reisbureau) veel moeilijker is dan in een industriële onderneming.

De Minister beloofde na het parlementair zomerreces gegevens inzake kostprijsberekening ter beschikking te stellen van de commissie.

Over het beleid inzake de aankoop van grammofoonplaten verstrekten de Minister een uitvoerige uitleg, die hierna volgt.

De grammofoonplaat speelt in de radio-uitzendingen een zeer grote rol. Daarom beschikt de B. R. T. voor de aankoop, de manipulatie en het praktisch gebruik van de grammofoonplaat in de diverse programma's over een afzonderlijke dienst, nl. de Fonotheek, verdeeld over de **centrale fonotheek en de Nederlandse uitzendings fonotheek**.

De centrale fonotheek beschikt over ongeveer 160 000 grammofoonplaten en 10 000 magnetofoonbanden; deze laatste bestaan vooral uit Belgische muziek.

De Nederlandse uitzendingsfonotheek beschikt doorlopend over een 40 000 grammofoonplaten en eveneens over een 10 000 magnetofoonbanden.

Voor de B. R. T.-programmatie bestaat de Nederlandse fonotheek uit 9 culturele en 12 administratieve vaste medewerkers. Men mag niet vergeten dat ieder plaatje dat op uitzending komt, met volledige inlichtingen moet voorkomen op de dagelijkse programmalijsen die door deze administratieve krachten worden uitgetikt en die zowel voor de uitzendingen zelf als later voor SABAM van het grootste belang zijn.

Voor B. R. T.-III wordt de keuze voor de aankoop bepaald door de vaste producers van deze directie. De aankoop zelf en het verdere administratieve werk gebeurt door de fonotheek. Praktisch wordt voor de totaliteit van de gpl-programma's op B. R. T.-III geput uit de Nederlandse uitzendingsfonotheek. Voor minder recente opnamen wordt dan een beroep gedaan op de centrale fonotheek, die eveneens onze muzikale archieven bevat.

Voor B. R. T.-1 gebeurt de keuze voor de aankoop van grammofoonplaten door een beperkte commissie van vaste producers, waarvan om de drie maanden een wisselbeurt bestaat voor tenminste één van de drie leden. Deze regelmatige wisseling in de commissie maakt het mogelijk eenzijdigheid in de keuze te vermijden. De aankoop zelf gebeurt weerom door de zorgen van de fonotheek, alsmede het verdere administratieve werk.

Aangezien B. R. T.-I vooral toegespitst is op meer blijvende waarden in de ontspanningsmuziek en minder op de ééndagsvliegen, wordt voor 90 procent uit deze fonotheek geput voor de dagelijkse uitzendingen. Uitzonderin-

gen hierop maken enkele gespecialiseerde programma's, zoals de muzikale omlijsting van de Ronde van Frankrijk of van andere sportgebeurtenissen. Dank zij een recente structuurhervorming zal echter van 1 september af ook uit de fonothek geput worden voor voornoemde muzikale omlijsting. Vermits de B. R. T. door sommige firma's grammofoonplaten aangeboden krijgt, zijn de producers verplicht deze over te maken aan de fonothek, die ze voor eventuele inschrijving voorlegt aan voornoemde keuzecommissie. Er bestaat dus, via de inschrijving in de fonothek, een voortdurende controle op de programmering van de grammofoonplaten.

Voor B. R. T.-II liggen de zaken wat moeilijker, vermits tot voor kort de gewestelijke omroepen over geen gespecialiseerd personeel beschikten voor de eventuele opbouw van een fonothek. Niet alleen het **programmeren**, maar ook de receptie van de grammofoonplaten liggen nu in handen van de enige vaste muziekmedewerker die elke omroep ter beschikking heeft. Daarom wordt soms een beroep gedaan op losse medewerkers voor de programmering en het leveren van grammofoonplaten voor bepaalde programma's.

Dank zij een structuurhervorming werd dit verholpen. Door de instelling van een functie van hulpfonethecaris voor ieder van de 5 gewestelijke omroepen kan nu een aanvang gemaakt worden met de opbouw van een beperkte fonothek, waaruit men in de toekomst kan putten en die ook een betere controle mogelijk zal maken.

Bij de aankoop en de programmering van de grammofoonplaten heeft men steeds te kampen gehad met moeilijkheden betreffende het inschrijven van de Belgische producties. Wanneer er onvoldoende Nederlandstalige of Vlaamse opnamen in onze ontspanningsprogramma's voorkomen, vindt men dat de B. R. T. te weinig aandacht schenkt aan de muziek van eigen bodem. Worden deze grammofoonplaten regelmatig of veelvuldig geprogrammeerd, dan valt al te gemakkelijk het woord « pluging » of « sluikreclame ».

De moeilijkheid ligt vooral in het feit dat er geen vaste technische en esthetische normen in de actuele ontspanningsmuziek bestaan, zoals die wel bestaan voor de zgn. klassieke of ernstige muziek. De kwaliteitsnorm is hier zeer moeilijk te bepalen en hangt soms af van de persoonlijke smaak, zowel van de producer als van de luisteraar.

In ieder geval werden op de B. R. T. de nodige maatregelen genomen — en dit reeds van 1965 af — om misbruiken in de programmatie tegen te gaan, alhoewel deze maatregelen soms nadelig uitvallen voor de actualiteit in de programmering. Het spreekt vanzelf dat bij het verschijnen van een nieuwe produktie, de B. R. T., door dit controlesysteem, steeds achteraan komt hinken, wat een achteruitgang betekent in de concurrentiestrijd met de piratenzenders.

Een lid vroeg hoeveel platen geschonken en hoeveel platen gekocht werden, en dit zowel voor de ontspanningsplaten als voor de « klassieke » platen. Hierop werd geantwoord dat het aantal schenkingen bestendig daalt en derhalve het aantal aankopen stijgt. Een lid drong aan opdat van het schenkingssysteem zou worden afgezien om beïnvloeding te voorkomen.

In verband met de medewerking van bepaalde B. R. T.-ambtenaren aan tijdschriften gespecialiseerd in t.v.- en radioprogramma's, antwoordde de Minister dat het om zeven of acht gevallen gaat. De B. R. T.-personeelsleden hebben hiertoe een toelating van de raad van beheer ge-

vraagd en bekomen. Deze toestand verschaft geen bijzondere voordelen aan de betrokken weekbladen. Het lid meende echter dat deze weekbladen hierdoor over inside-information beschikken, waarvan de andere bladen verstoken blijven. Hij achtte deze toestand ongezonder. De Minister zegde dat de andere bladen ook alle gewenste inlichtingen kunnen bekomen. De zaak zal verder het onderwerp zijn van de waakzaamheid van de raad van beheer en van de directeur-generaal.

Een lid was van oordeel dat de bezoldiging van het personeel hoger is in de B. R. T. (althans in bepaalde diensten) dan in de andere overheidsdiensten. De Minister deelde mede dat de weddeschalen van de B. R. T. overeenstemmen met die van de andere openbare diensten. De B. R. T.-journalisten vormen echter een uitzondering. Van hen wordt slechts een humanioradiploma gevraagd, doch het aanwervingsexamen gebeurt op universitair niveau. Indien geen academisch diploma wordt gevraagd, ligt de oorzaak in het feit dat geen enkele opleiding speciaal op het beroep van radio- of t.v.-journalist voorbereidt. Aan deze journalisten worden andere zeer strenge eisen gesteld (stemuitspraak, taalkennis, algemene ontwikkeling, enz.). De producers en journalisten genieten een ingenieurswedde.

De Minister deelde mede dat de B. R. T.-Nederlandse uitzendingen 589 vastbenoemde en 307 tijdelijke voltijdse ambtenaren tewerkstelt.

Een lid wierp het probleem op van de uitgaven van boeken die aansluiten op radio- of t.v.-uitzendingen. De uitgave van deze boeken bezorgt extra-winsten aan de uitgeverijen, vermits voor deze boeken een soort van reclame door de radio en de t.v. werd gemaakt.

Een lid was van oordeel dat de B. R. T. dergelijke boeken zelf zou moeten uitgeven. De Minister deelde mede dat de auteurs van feuilletons voor radio en t.v. normaal gedurende twee jaar na de uitzending het desbetreffende boek niet mogen uitgeven. De raad van beheer ontheft hen soms van deze verplichting. De Minister onderstreepte dat het heel moeilijk is om goede Vlaamse tekstschrijvers van feuilletons te vinden. Zij worden door de B. R. T. slecht betaald. De uitgave van hun boeken verschaft hen een aanvullend inkomen. Een lid was van oordeel dat deze toestand onvermijdelijk en zelfs normaal is. Een ander lid meende dat deze toestand de concurrentie niet vervalst, vermits alle uitgeverijen de kans hebben om de auteurs van feuilletons aan te spreken.

De Minister achtte de uitgave van begeleidingsboeken zelfs wenselijk, wanneer zij aansluiten op educatieve programma's.

De Minister sprak ook over het tweede t.v.-net. In 1976 zal de technische apparatuur klaar zijn om een tweede t.v. net in kleuren tot stand te brengen. Het knelpunt ligt in het feit dat vele kijkers geen universeel ontvangsttoestel hebben. In verband met de kabeldistributie, zijn zes à acht maanden nodig om zich voor te bereiden op de invoering van het tweede net.

De Minister was niet op de hoogte van enige afspraak omtrent het afzwakken van de nieuwsberichten tijdens het weekeinde.

Wat het nieuwsbureau Belga betreft, het ontvangt jaarlijks ruim vier miljoen van de Nederlandse Uitzendingen.

De studiedienst van de B. R. T. bestudeert op systematische wijze de reacties van de luisteraars en van de kijkers.

Wat de relaties B. R. T./SABAM betreft, gebeurt de berekening van de uit te voeren stortingen voor de zoge-

naamde kleine werken forfaitair en de « grote » werken per minuut, althans voor de radio. Voor de t.v. wordt alles per minuut berekend.

Een lid vond het abnormaal dat sommige B. R. T.-medewerkers voor éézelfde werk bezoldigd worden en bovendien auteursrechten genieten. De Minister gaf toe dat vóór enkele jaren Sabam bij de B. R. T.-medewerkers had geronseld en dat voor eenzelfde werk men geen tweemaal mag bezoldigd worden (wedde plus auteursrechten). Het lid vroeg of deze toestand opmerkingen van het Rekenhof had uitgelokt. De Minister antwoordde bevestigend.

In antwoord op een vraag over de inkomsten van de B. R. T. bevestigde de Minister dat de B. R. T. behalve over de dotatie ook nog over andere inkomsten beschikt, bvb. de rente afgeworpen door het reservefonds. De verichtingen in dit verband staan onder het tweevoudig toezicht van de voogdijminister en van de Minister van Financiën.

Een ander lid vroeg wie in de B. R. T. representatievergoedingen geniet. De Minister antwoordde dat de leden van de raad van beheer, de Directeur-generaal en andere personen dergelijke vergoedingen ontvangen, doch niet op een forfaitaire basis; in ieder geval afzonderlijk worden de gedane uitgaven verantwoord aan de hand van rekeningen en nota's.

Een lid vroeg hoever het staat met het nieuwe ontwerp van omroepstatuut. De Minister verklaarde dat dit eerlang aan de Ministerraad en daarna aan de Raad van State zou worden voorgelegd.

Dit verslag werd eenparig goedgekeurd.

De Verslaggever,

Joseph DAEMS.

De Voorzitter,

H. LEYNEN.
